

Sygn. akt VI GC 1014/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2023 roku

Sąd Rejonowy w Gdyni VI Wydział Gospodarczy, w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Justyna Supińska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Marta Denc

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2023 roku w Gdyni

na rozprawie

w postępowaniu gospodarczym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.

przeciwko **Towarzystwo (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę

zasądza od pozwanego Towarzystwo (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. kwotę 875 złotych (osiemset siedemdziesiąt pięć złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 04 września 2017 roku do dnia zapłaty;

w pozostałym zakresie oddała powództwo;

zasądza od pozwanego Towarzystwo (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. kwotę 93,63 złotych (dziewięćdziesiąt trzy złote sześćdziesiąt trzy grosze) wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie liczonymi za okres od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VI GC 1014/22

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 28 września 2022 roku powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. domagał się zasądzenia od pozwanego Towarzystwo (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 2 596,41 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 04 września 2017 roku do dnia zapłaty, a także kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że z winy kierującego innym pojazdem, ubezpieczonego od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego, doszło w dniu 15 listopada 2016 roku do uszkodzenia pojazdu marki S. model O. o numerze rejestracyjnym (...). Poszkodowany zlecił naprawę uszkodzonego pojazdu, a na czas naprawy wynajął od poprzednika prawnego powoda – (...)” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. – pojazd zastępczy. Za usługę najmu pojazdu zastępczego przez okres 14 dni została wystawiona poszkodowanemu faktura na kwotę 2 982 złotych netto (3 667,86 złotych brutto). Pozwany wypłacił z tego tytułu jedynie kwotę 1 071,45 złotych. Powód po nabyciu wierzytelności – odszkodowania obejmującego pozostała część kosztów najmu pojazdu zastępczego – wzywał pozwanego do jej zapłaty, jednakże bezskutecznie.

W piśmie procesowym z datą w nagłówku „dnia 05 października 2023 roku,” (data prezentaty: 2023-10-09, k. 251 akt) powód wskazał, że z tytułu kosztów związanych z najmem pojazdu zastępczego w niniejszej sprawie pozwany wypłacił jedynie kwotę 315 złotych (za 3 dni, po stawce w kwocie 105 złotych netto), a nie jak omyłkowo wskazano – 1 071,45 złotych.

W nakazie zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 20 października 2022 roku w sprawie o sygn. akt VI GNC 3575/22 starszy referendarz sądowy Sądu Rejonowego w Gdyni uwzględnił żądanie pozwu w całości.

W sprzeciwie od powyższego orzeczenia pozwany Towarzystwo (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa kwestionując legitymację procesową powoda z uwagi na nieprzedłożenie protokołów przekazania poszczególnych wierzytelności, okres najmu pojazdu zastępczego ponad uznane przez siebie 3 dni, jak też zastosowaną przez powoda stawkę najmu w kwocie 213 złotych netto jako odbiegającą od stawek stosowanych przez podmioty trudniące się wynajmowaniem pojazdów.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 15 listopada 2016 roku doszło do kolizji drogowej, w wyniku której uszkodzony został pojazd marki S. model O. o numerze rejestracyjnym (...) użytkowany przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo – Usługowe (...) spółkę jawną z siedzibą w G..

Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo – Usługowe (...) spółka jawna z siedzibą w G. był płatnikiem podatku vat, zaś pojazd marki S. model O. o numerze rejestracyjnym (...) był wykorzystywany do wykonywania działalności opodatkowanej.

Odpowiedzialność za przedmiotową szkodę ponosił kierujący pojazdem ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w Towarzystwo (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W..

umowa najmu pojazdu zastępczego – k. 37 akt, decyzja – k. 51 akt

W związku z rozpoczętą naprawą pojazdu marki S. model O. o numerze rejestracyjnym (...) Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo – Usługowe (...) spółka jawna z siedzibą w G. w dniu 05 kwietnia 2017 roku zawarł z „(...)” spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. umowę najmu pojazdu zastępczego marki K. model C. oraz umowę przelewu wierzytelności z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego (w celu ich pokrycia).

Strony uzgodniły stawkę za najem pojazdu zastępczego tej klasy (klasy C) określoną w cenniku na kwotę 237 złotych netto w przypadku najmu do 6 dni, na kwotę 213 złotych netto w przypadku najmu od 7 do 14 dni i na kwotę 202 złotych netto w przypadku najmu trwającego powyżej 14 dni.

W umowie przewidziano również udział własny w szkodzie w kwocie 1 000 złotych netto.

Pojazd zastępczy został zwrócony w dniu 18 kwietnia 2017 roku.

umowa najmu – k. 37 akt, cennik – k. 40 akt, umowa cesji wierzytelności – k. 38 akt, protokół zdawczo – odbiorczy – k. 39 akt, upoważnienie – k. 42 akt, zeznania świadka J. M. – protokół rozprawy z dnia 12 kwietnia 2023 roku, k. 190-19 akt (zapis obrazu i dźwięku 00:01:10-00:13:31)

W dniu 30 czerwca 2017 roku z tytułu najmu pojazdu zastępczego w okresie od dnia 05 kwietnia 2017 roku do dnia 18 kwietnia 2017 roku, tj. przez okres 14 dni, „(...)” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wystawił Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo – Usługowe (...) spółce jawnej z siedzibą w G. fakturę o numerze (...) kwotę 3 667,86 złotych brutto (według stawki w kwocie 213 złotych netto).

faktura – k. 34 akt

Towarzystwo (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. wypłacił (...)” spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. tytułem odszkodowania za najem pojazdu zastępczego wynajmowanego przez poszkodowanego Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo – Usługowe (...) spółkę jawną z siedzibą w G. kwotę 315 złotych uznając okres 3 dni najmu oraz stawkę w kwocie 105 złotych netto.

decyzja – k. 51 akt, potwierdzenie przelewu – k. 50v akt

W dniu 30 kwietnia 2018 roku „(...)” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zawarł z (...) spółką akcyjną z siedzibą w G. umowę sprzedaży m. in. wierzytelności stwierdzonej fakturą numer (...).

umowa sprzedaży wierzytelności wraz z załącznikiem – k. 23-33 akt

W dniu 02 grudnia 2020 roku przed Sądem Rejonowym dla miasta stołecznego Warszawy w W. w sprawie o sygn. akt VIII GCo 414/20 odbyło się posiedzenie w przedmiocie zawezwania przez (...) spółkę akcyjną z siedzibą w G. przeciwnika – Towarzystwo (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. do zawarcia ugody odnośnie do wierzytelności stwierdzonej fakturą numer (...).

niesporne, a nadto: zawiadomienie – k. 36 akt, wnioski o zawezwanie do próby ugodowej – w aktach szkody, k. 66 akt

W dniu 15 stycznia 2021 roku (...) spółka akcyjna z siedzibą w G. zawarł z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. porozumienie w sprawie warunków wykupu obligacji serii (...) emitowanych przez (...) spółkę akcyjną z siedzibą w G.. Strony postanowiły, że 46 obligacji może zostać wykupione przed terminem m. in. poprzez przeniesienie na (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. całości lub części wierzytelności składających się na zbiór B, przy czym przeniesienie wierzytelności następować miało transzami i miało być każdorazowo potwierdzone protokołem przekazania sporządzonym w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi. Z dniem podpisania protokołu przekazania, miało nastąpić zaś przeniesienie wskazanych w nim praw.

W związku z brakiem zapłaty przez (...) spółkę akcyjną z siedzibą w G. na rzecz (...) spółki akcyjnej z siedzibą w G. wymagalnych kwot tytułem wymagalnych wierzytelności zabezpieczonych zastawem, zastawnik (...) z siedzibą w G. przejął na własność przedmiot zastawu, o czym zawiadomił pismem z dnia 14 czerwca 2022 roku zastawcę – (...) spółkę akcyjną z siedzibą w G..

W dniu 14 czerwca 2022 roku pomiędzy zastawnikiem (...) z siedzibą w G. a wierzycielem (...) spółką akcyjną z siedzibą w G. zostało podpisane porozumienie w przedmiocie wydania wierzytelności na rzecz wierzyciela (...) spółki akcyjnej z siedzibą w G., w tym wierzytelności stwierdzonej fakturą numer (...) (poz. 216 załącznika).

porozumienie w sprawie określenia warunków wykupu obligacji serii (...) emitowanych przez (...) s.a. – k. 111-129 akt, porozumienie w przedmiocie wydania wierzytelności na rzecz wierzyciela wraz z załącznikiem – k. 130-144 akt, zawiadomienie o przejęciu przedmiotu – zastawu – k. 145 akt

Pojazd uszkodzony marki S. model O. o numerze rejestracyjnym (...) oraz pojazd wynajęty marki K. model C. są pojazdami tej samej klasy – klasy C.

Celowy i uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego na czas związany z naprawą pojazdu marki S. model O. o numerze rejestracyjnym (...) uszkodzonego w zdarzeniu z dnia 15 listopada 2016 roku wynosił 7 dni kalendarzowych.

W okresie likwidacji szkody zakłady naprawcze oraz inne podmioty działające na terenie T. i okolic (w tym powiatu (...)) stosowały stawki za dobę najmu pojazdu zastępczego klasy C w kwocie 90-200 złotych netto.

opinia biegłego sądowego P. C. – k. 202-214 akt, dokumenty zgromadzone w aktach szkody – k. 66 akt

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie w zakresie, w jakim pozostawał bezsporny pomiędzy stronami, Sąd ustalił na podstawie oświadczeń stron.

Sąd uwzględnił wskazane powyżej dokumenty, w tym znajdujące się w aktach szkody, nie znajdując podstaw do podważenia ich wiarygodności i mocy dowodowej. Pozostałe dokumenty nie miały znaczenia, gdyż nie wnosiły do sprawy nowych i istotnych dla jej rozstrzygnięcia okoliczności.

Sąd oparł się także na zeznaniach świadka J. M. w zakresie, w jakim świadek potwierdził, że w związku z uszkodzeniem pojazdu marki S. model O. korzystał on z pojazdu zastępczego marki K. model C., jak też, że był to pojazd służbowy, zaś w Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo – Usługowe (...) spółce jawnej z siedzibą w G. były wprowadzone także inne pojazdy, aczkolwiek były one przypisane do poszczególnych pracowników. W pozostałym zakresie zeznania tego świadka nie przyczyniły się do rozstrzygnięcia kwestii spornych w sprawie, świadek nie miał wiedzy odnośnie stawek za najem pojazdu ani czynności związanych z przebiegiem naprawy i innymi podejmowanymi w toku likwidacji szkody.

Istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia kwestii spornych w niniejszej sprawie miała opinia biegłego sądowego w zakresie techniki i mechaniki motoryzacyjnej oraz ruchu drogowego P. C.. W ocenie Sądu opinia biegłego sądowego została sporządzona wedle tezy dowodowej wysnutej przez Sąd, nadto jest logiczna, zgodna z zasadami doświadczenia życiowego i wskazaniami wiedzy. Komunikatywność jej sformułowań pozwala na zrozumienie wyrażonych w niej ocen i poglądów, a także sposobu dochodzenia do wniosków końcowych. Nie zawiera ona również wewnętrznych sprzeczności i wykluczających się wzajemnie wniosków.

Biegły sądowy ustalił, że pojazd wynajęty i pojazd uszkodzony należą do tej samej klasy pojazdów (klasa C), wysokość stawek za najem pojazdów tej klasy występujących w okresie likwidacji szkody na rynku lokalnym (od 90 złotych netto do 200 złotych netto za dobę), a także, że celowy i ekonomicznie uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego w związku z uszkodzeniem pojazdu marki S. model O. o numerze rejestracyjnym (...) w dniu 15 listopada 2016 roku, uwzględniając proces likwidacji szkody oraz realizację czynności naprawczych wynosił 7 dni kalendarzowych.

Pozwany Towarzystwo (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. nie kwestionował powyżej opinii biegłego sądowego, natomiast powód w piśmie procesowym z datą w nagłówku „dnia 14 sierpnia 2023 roku” (data prezentaty: 2023-08-17, k. 220-221 akt) oświadczył, że nie zgadza się z ustaleniami biegłego sądowego odnośnie do stawki najmu (albowiem nie uwzględniają one dodatkowych płatności, np. kaucji, limitu kilometrów, opłaty za zniesienie udziału własnego, itp.) oraz odnośnie do okresu najmu pojazdu zastępczego wskazując, że poszkodowany odebrał pojazd zastępczy w kolejnym dniu roboczym po dniu powzięcia informacji o zakończeniu naprawy. Skoro zaś naprawa trwała do dnia 14 kwietnia 2017 roku, to pojazd mógł zostać odebrany dopiero w kolejnym dniu roboczym, czyli w dniu 18 kwietnia 2017 roku, albowiem dzień 17 kwietnia 2017 roku był dniem wolnym od pracy (tzw. Poniedziałek Wielkanocny).

Sąd podzielać słuszność założeń i wniosków biegłego sądowego oparł się w całości na sporządzonej przez niego opinii, o czym szczegółowo w poniższej części uzasadnienia.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 11 października 2023 roku Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. oddalił wniosek powoda o zobowiązanie zakładu naprawczego do udzielenia informacji co do prawdziwości arkusza naprawy oraz o zobowiązanie tego podmiotu do przedłożenia pisemnej informacji dotyczącej zestawienia czynności podjętych w toku naprawy pojazdu mając na uwadze, że stanowiłoby to naruszenie zasady bezpośredniości i prowadziłyby do obejścia przepisów o dowodzie z zeznań świadków. Nadto powód nie wykazał, ażeby zwracał się o uzyskanie powyższych informacji uszczegóławiających przebieg naprawy i doznał w tym zakresie jakichkolwiek trudności, a rolą Sądu w kontradiktoryjnym modelu procesu cywilnego, zwłaszcza w odrębnym postępowaniu gospodarczym, nie jest wyręczenie strony w poszukiwaniu i gromadzeniu dowodów na poparcie jej twierdzeń, tym bardziej, że powód przedłożył protokół naprawy pojazdu, w którym wskazane są daty poszczególnych czynności podejmowanych w toku naprawy pojazdu (brak zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. na powyższą decyzję procesową Sądu).

Podstawy rozstrzygnięcia nie stanowiła również przedłożona przez powoda rekomendacja Komisji Nadzoru Finansowego dotycząca likwidacji szkód z ubezpieczenia komunikacyjnego (k. 222-223 akt), albowiem Sąd rozpoznający niniejszą sprawę nie jest związany wyrażonymi tam poglądami prawnymi ani opinia biegłego sądowego G. Z. sporządzona w sprawie o sygn. akt V GC 196/22 Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku (k. 224-227 akt) z uwagi na przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego w niniejszej sprawie mając nadto na uwadze, że dotyczyła ona innego okresu (drugiej połowy 2018 roku, podczas gdy przedmiotowa szkoda likwidowana była w kwietniu 2017 roku), jak też opinia biegłego sądowego L. A. sporządzona w sprawie o sygn. akt IV GC 18/22 Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku (k. 157-159 akt) z uwagi na przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego w niniejszej sprawie mając nadto na uwadze, że dotyczyła ona innego okresu (2018 roku, podczas gdy przedmiotowa szkoda likwidowana była w kwietniu 2017 roku).

W ocenie Sądu powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

W niniejszej sprawie powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. domagał się zasądzenia od pozwanego Towarzystwo (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 2 596,41 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 04 września 2017 roku do dnia zapłaty, a także kosztów procesu – tytułem zapłaty pozostałej kwoty odszkodowania obejmującego zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego w związku z uszkodzeniem pojazdu marki S. model O. o numerze rejestracyjnym (...) w dniu 15 listopada 2016 roku.

Pozwany Towarzystwo (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. wnosząc o oddalenie powództwa kwestionował legitymację procesową powoda z uwagi na nieprzedłożenie protokołów przekazania poszczególnej wierzytelności, okres najmu pojazdu zastępczego ponad uznane przez siebie 3 dni, jak też zastosowaną przez powoda stawkę najmu w kwocie 213 złotych netto jako odbiegającą od stawek stosowanych przez podmioty trudniące się wynajmowaniem pojazdów.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu braku legitymacji procesowej powoda, wskazać należy, że posiadanie przez strony legitymacji w procesie jest przesłanką zasadniczą, od której istnienia uzależniona jest możliwość uwzględnienia powództwa, a jej brak, zarówno w postaci czynnej, jak i biernej, prowadzi do wydania wyroku oddalającego powództwo. Sąd bierze ją zaś pod uwagę z urzędu na każdym etapie postępowania. Jest ona instytucją prawa materialnego i oznacza uprawnienie do poszukiwania ochrony prawnej w konkretnej sprawie, przy czym literatura przedmiotu rozróżnia legitymację procesową czynną i bierną. Pierwsza z nich dotyczy strony powodowej i oznacza uprawnienie do wszczęcia i prowadzenia procesu, druga zaś dotyczy strony pozwanej i uzasadnia występowanie w procesie w charakterze pozwanego. Legitymacja procesowa jest więc uprawnieniem konkretnego podmiotu (legitymacja czynna) do występowania z konkretnym roszczeniem przeciwko innemu oznaczonemu podmiotowi (legitymacja bierna), które znajduje oparcie bądź w określonym stosunku materialnoprawnym łączącym owe strony bądź w ustawie (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 stycznia 2010 roku, sygn. akt II CSK 323/09 oraz Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 stycznia 2013 roku, sygn. akt V ACA 1009/12).

W niniejszej sprawie, jak wynikało z przeprowadzonych dowodów, w związku z rozpoczętą naprawą pojazdu marki S. model O. o numerze rejestracyjnym (...) poszkodowany – Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo – Usługowe (...) spółka jawna z siedzibą w G. w dniu 05 kwietnia 2017 roku zawarł z poprzednikiem prawnym powoda – „(...)”spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. nie tylko umowę najmu pojazdu zastępczego marki K. model C., ale również umowę przelewu wierzytelności z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego (w celu ich pokrycia). Następnie, w dniu 30 kwietnia 2018 roku „(...)” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zawarł z (...) spółką akcyjną z siedzibą w G. umowę sprzedaży m. in. wierzytelności stwierdzonej fakturą numer (...). W dniu 15 stycznia 2021 roku (...) spółka akcyjna z siedzibą w G. zawarł zaś z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. porozumienie w sprawie warunków wykupu obligacji serii (...) emitowanych przez (...) spółkę akcyjną z siedzibą w G.. Strony postanowiły, że 46 obligacji może zostać wykupione przed terminem m. in. poprzez przeniesienie na (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. całości lub części wierzytelności składających się na zbiór B, przy czym przeniesienie wierzytelności następować miało transzami i miało być każdorazowo potwierdzone protokołem przekazania sporządzonym w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi, a z dniem

podpisania protokołu przekazania miało nastąpić zaś przeniesienie wskazanych w nim praw. W tym miejscu wskazać należy, że wierzytelności te były również przedmiotem zastawu. W związku zaś z brakiem zapłaty przez (...) spółkę akcyjną z siedzibą w G. na rzecz (...) spółki akcyjnej z siedzibą w G. wymagalnych kwot tytułem wierzytelności zabezpieczonych zastawem, zastawnik (...) z siedzibą w G. przejął na własność przedmiot zastawu, o czym zawiadomił pismem z dnia 14 czerwca 2022 roku zastawcę – (...) spółkę akcyjną z siedzibą w G., zaś w dniu 14 czerwca 2022 roku pomiędzy zastawnikiem (...) z siedzibą w G. a wierzycielem (...) spółką akcyjną z siedzibą w G. zostało podpisane porozumienie w przedmiocie wydania wierzytelności na rzecz wierzyciela (...) spółki akcyjnej z siedzibą w G., w tym wierzytelności stwierdzonej fakturą numer (...) (poz. 216 załącznika). A zatem powyższe jednoznacznie potwierdza, że na mocy powyższego porozumienia (a nie protokołu przekazania w oparciu o umowę z dnia 15 stycznia 2021 roku) powód nabył przedmiotową wierzytelność. W tym miejscu jednakże wskazać należy, że było to nabycie wierzytelności ograniczonej do wartości netto, albowiem poszkodowany Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo – Usługowe (...) spółka jawna z siedzibą w G. był płatnikiem podatku vat, zaś powód – a to jego, po myśli art. 6 k.c., obciążał ciężar wykazania, że poszkodowany nie ma możliwości obniżenia należnego podatku vat o jakąkolwiek część kwoty podatku naliczonego, nie wykazał powyższej okoliczności.

Podstawą odpowiedzialności pozwanego był przepis art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 roku, poz. 2277), który stanowi, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Zgodnie natomiast z treścią art. 822 § 1 i § 4 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia. Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

Przedmiotem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest odpowiedzialność ubezpieczającego za szkody wyrządzone osobom trzecim. Jest to więc ubezpieczenie jego odpowiedzialności za wyrządzenie szkody opartej na zasadzie winy lub na zasadzie ryzyka. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej sięga tak daleko, jak odpowiedzialność cywilna ubezpieczającego, a wysokość świadczeń ubezpieczyciela z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest determinowana wysokością zobowiązań odszkodowawczych ubezpieczającego. W związku z tym odpowiedzialność odszkodowawcza ubezpieczyciela jest taka, do jakiej zobowiązany byłby sprawca szkody, gdyby to od niego powód domagał się naprawienia szkody.

Stosownie do art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z których szkoda wynikła. W myśl § 2 niniejszego przepisu, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby szkody nie wyrządzono. Przepis art. 361 § 2 k.c. statuuje zatem zasadę pełnego odszkodowania. Podstawową funkcją odszkodowania jest bowiem kompensacja, co oznacza, że odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan rzeczy naruszony zdarzeniem wyrządzającym szkodę, nie może ono jednak przewyższać wysokości faktycznie poniesionej szkody. Jednocześnie naprawieniu podlega jedynie taka szkoda, która pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wyrządzającym szkodę. Oceny, czy poniesienie określonych kosztów mieści się w ramach szkody i normalnego związku przyczynowego, należy dokonywać na podstawie indywidualnej sytuacji poszkodowanego i konkretnych okoliczności sprawy. Wskazać przy tym należy, że korzystanie z rzeczy nie stanowi samoistnej wartości majątkowej i w każdym przypadku należy badać, czy pozbawienia możliwości korzystania z rzeczy wywołało uszczerbek majątkowy poszkodowanych.

Zasada pełnej kompensacji szkody przemawia za przyjęciem stanowiska o obowiązku zwrotu przez ubezpieczyciela wydatków koniecznych, tj. niezbędnych do czasowego używania zastępczego środka komunikacji w związku z

niemożliwością korzystania z własnego pojazdu wskutek jego uszkodzenia. Przy czym odszkodowanie należy się tylko w takim zakresie, w jakim poszkodowany korzystałby ze swego środka lokomocji, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Będzie to więc odszkodowanie, które należy przyznać za taki czas, jaki odpowiada okresowi pomiędzy dniem wyrządzenia szkody a dniem naprawy pojazdu uszkodzonego w kolizji, biorąc pod uwagę wszelkie uwarunkowania związane z przeprowadzeniem postępowania likwidacyjnego przez ubezpieczyciela.

Nadto Sąd miał na uwadze, że korzystanie z rzeczy nie stanowi samoistnej wartości majątkowej i należy badać, czy pozbawienie możliwości korzystania z rzeczy wywołało uszczerbek majątkowy poszkodowanego. Sąd orzekający podzielił w całości pogląd wyrażony w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 roku (sygn. akt III CZP 5/11), zgodnie z którym strata w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. polega także na negatywnym następstwie majątkowym, jakim jest utrata możliwości korzystania z pojazdu, a więc utrata uprawnienia stanowiącego atrybut prawa własności. Podkreślenia przy tym wymaga, że Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się w przedmiocie poniesionych przez przedsiębiorcę kosztów najmu pojazdu zastępczego, w następstwie uszkodzenia w wypadku komunikacyjnym pojazdu wykorzystywanego do prowadzenia działalności gospodarczej. W uzasadnieniu wyroku z dnia 06 stycznia 1999 roku (sygn. akt II CKN 109/98) Sąd Najwyższy przyjął, że poniesienie przez przedsiębiorcę kosztów wynajęcia pojazdu zastępczego do kontynuowania działalności gospodarczej pozostaje w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym i stanowi stratę określoną w art. 361 § 2 k.c.

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że w majątku poszkodowanego – Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo – Usługowe (...) spółki jawnej z siedzibą w G. powstała szkoda majątkowa, której część stanowiły koszty zasadnego najmu pojazdu zastępczego po kolizji z dnia 15 listopada 2016 roku.

Zgodnie z utrwalonym w tym zakresie orzecznictwem odpowiedzialność za szkodę obejmującą koszty najmu pojazdu zastępczego ubezpieczyciel ponosi jedynie w takim zakresie, w jakim najem pojazdu zastępczego pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wyrządzającym szkodę. Pogląd ten Sąd podziela, bowiem adekwatny związek przyczynowy wyznacza granice odpowiedzialności odszkodowawczej sprawcy szkody, a zatem także jego ubezpieczyciela. Odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego obejmuje więc celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego.

Pojęcie „celowe” i „ekonomicznie uzasadnione” to desygnaty normatywnej adekwatności przyczynowej (art. 361 k.c.) z uwzględnieniem zasady współdziałania wierzyciela z dłużnikiem przy wykonaniu zobowiązania w sposób, o którym mowa w art. 354 k.c. Jeżeli poszkodowany wskutek czynu niedozwolonego utracił możliwość korzystania z rzeczy i nie posiadając innego, wolnego i nadającego się do wykorzystania pojazdu mechanicznego i wynajmie pojazd zastępczy o zasadniczo podobnej klasie, według stawki czynszu najmu obowiązującej na lokalnym rynku i będzie korzystał z przedmiotu najmu w czasie niezbędnym do zakupu innego pojazdu bądź naprawy uszkodzonego, to koszty poniesione z tego tytułu będą mogły być kwalifikowane jako wydatki celowe i ekonomicznie uzasadnione.

Odnosząc się do tej kwestii wskazać należy, że co do zasady poszkodowany ma prawo wyboru dowolnego podmiotu oferującego najem pojazdów, o ile stawka najmu zastosowana przez ten podmiot mieści się w kategoriach cen rynkowych występujących na rynku lokalnym. Poszkodowany ma jednakże także, na podstawie art. 362 k.c. oraz art. 16 ust. 1 punkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 roku, poz. 2277), obowiązek minimalizacji szkody rozumiany jako zapobieżenie, w miarę możliwości, zwiększeniu się szkody, przy czym w przedmiotowej sprawie pozwany nie zarzucał poszkodowanemu naruszenia tegoż obowiązku w jakikolwiek sposób.

W niniejszej sprawie powód domagał się pozostałej części odszkodowania związanej z poniesionymi przez poszkodowanego kosztami najmu pojazdu zastępczego wyliczonymi według uzgodnionej z wynajmującym stawki w kwocie 213 złotych netto. Pozwany zaś zweryfikował tę stawkę do kwoty 105 złotych netto jako rynkowej. Jak natomiast wynikało z opinii biegłego sądowego w okresie likwidacji szkody zakłady naprawcze oraz inne podmioty działające na terenie T. i okolic zajmujące się wynajmem pojazdów stosowały za dobę najmu pojazdu klasy C stawki w

kwocie 90-200 złotych netto. Powód podnosił przy tym, że stawki ustalone przez biegłego sądowego nie uwzględniają dodatkowych płatności, np. kaucji, limitu kilometrów, opłaty za zniesienie udziału własnego, itp. Tymczasem, jak wynika z opinii biegłego sądowego, biegły sądowy brał pod uwagę podmioty, w których nie tylko była konieczność uiszczenia kaucji, czy wprowadzono określony limit kilometrów, ale również i podmioty, które takich ograniczeń nie stosowały, przy czym zważyć należy, że poszkodowany w niniejszej sprawie zawarł umowę najmu z udziałem własnym w szkodzie w kwocie 1 000 złotych, a inne podmioty przy tym warunku umowy i tak stosowały stawki za najem niższe niż uzgodnione z poprzednikiem prawnym powoda. W tej sytuacji w ocenie Sądu, kiedy to ani stawka powoda ani stawka pozwanego nie miały charakteru stawek rynkowych, zasadne było uwzględnienie stawki za najem pojazdu zastępczego w kwocie 170 złotych netto, albowiem możliwe było za tę cenę wynajęcie pojazdu w większości podmiotów poddanych badaniu, w tym możliwe było wynajęcie pojazdu takiego jak uszkodzony (marki S. model O.), i to również bez kaucji i dodatkowych opłat.

Rozstrzygając natomiast kwestię zasadnego okresu najmu pojazdu zastępczego Sąd miał na uwadze, że zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem koszty najmu przez poszkodowanego tzw. pojazdu zastępczego obejmować mogą tylko okres konieczny i niezbędny do naprawy pojazdu (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 05 listopada 2004 roku, sygn. akt II CK 494/03).

Jak wynikało z opinii biegłego sądowego w niniejszej sprawie celowy i ekonomicznie uzasadniony okres najmu pojazdu marki S. model O. o numerze rejestracyjnym (...) po kolizji dnia 15 listopada 2016 roku wynosił 7 dni kalendarzowych i wniosek biegłego sądowego w tym zakresie Sąd w całości podziela. Biegły sądowy przy tym szczegółowo wskazał na kwestie dotyczące organizacji naprawy pojazdu i poszczególnych podejmowanych czynności. Sąd miał również na uwadze pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 15 lutego 2019 roku (sygn. akt III CZP 84/18), zgodnie z którym odpowiedzialność ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego obejmuje także celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki poniesione przez poszkodowanego na najem pojazdu zastępczego w okresie przedłużającej się naprawy, chyba że są one następstwem okoliczności za które odpowiedzialność ponosi poszkodowany lub osoba trzecia. Przedłużająca się z różnych przyczyn w toku likwidacji szkody komunikacyjnej naprawa jest zatem normalnym skutkiem kolizji, skoro występuje w zwykłym toku rzeczy i jest dość typowym, hipotetycznie możliwym do przewidzenia zjawiskiem. Oznacza to, że co do zasady za celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki poniesione przez poszkodowanego na najem pojazdu zastępczego w czasie przedłużonej naprawy spowodowanej obiektywnymi przyczynami, których nie można przewidywać (np. przejściowy brak części u dostawców, ogólnopolski problem z dystrybucją części u producenta) będzie odpowiadał sprawca szkody (ubezpieczyciel odpowiedzialności cywilnej). Nie ma żadnych podstaw by w takich stanach faktycznych poszkodowany, który doznał szkody wbrew swojej woli, miał ponosić konsekwencje przedłużonej naprawy, skoro sprowadzałyby się to do przerzucania na niego skutków kolizji pozostających z nią wprawdzie w pośrednim, ale normalnym związku przyczynowym. Istnienie związku przyczynowego jako zjawiska obiektywnego determinowane jest określonymi okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy. Przedłużająca się naprawa nie może zatem obciążać ubezpieczyciela w sytuacji gdy odpowiedzialny za to pozostaje warsztat naprawczy. Wówczas odpowiedzialność za przedłużoną naprawę wynikającą z przyczyn obciążających warsztat i podmioty, którymi posługuje się on przy wykonaniu zobowiązania ponosi wobec poszkodowanego wykonawca tej usługi, a nie ubezpieczyciel (sprawca szkody).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy w pierwszej kolejności wskazać należy, że w ocenie pozwanego zasadnym w okolicznościach sprawy okresem najmu pojazdu zastępczego był okres 3 dni, zaś w ocenie powoda – 14 dni. Powód podnosił przy tym, że skoro w przedmiotowej sprawie naprawa trwała do dnia 14 kwietnia 2017 roku, to pojazd mógł zostać odebrany dopiero w kolejnym dniu roboczym, czyli w dniu 18 kwietnia 2017 roku, albowiem dzień 17 kwietnia 2017 roku był dniem wolnym od pracy (tzw. Poniedziałek Wielkanocny). Powyższe pozostaje jednakże bez jakiegokolwiek znaczenia. Sąd miał bowiem na uwadze, że jak wskazał biegły sądowy stan pojazdu po kolizji nie stanowił przeszkody w jego normalnym użytkowaniu, zaś do naprawy pojazd został przekazany po przeprowadzonych oględzinach, przy czym jak wynika z akt szkody – po zdemontowaniu uszkodzonych elementów ujawniono większy zakres uszkodzeń niż ustalony przez rzeczoznawcę pozwanego, co wiązało się z koniecznością zmiany kwalifikacji i domówienia części zamiennych po zaakceptowaniu przez pozwanego, a co nastąpiło (tak zaakceptowanie, jak i

zamówienie) jeszcze tego samego dnia. Konieczne podzespoły zostały dostarczone po dwóch dniach roboczych, a zatem w typowym tempie, co do którego nie można mieć zastrzeżeń. Przyjmując zaś, że warsztat dysponując niezbędnymi podzespołami mógł powrócić do rozpoczętej naprawy w pierwszym kolejnym dniu roboczym, sama naprawa (1 dzień) zakończyłaby się tegoż dnia, tj. dnia 10 kwietnia 2017 roku. Uwzględniając godziny wydania i zwrotu pojazdu zastępczego, z których wynika przekroczenie cyklu najmu pojazdu zastępczego, celowy i ekonomicznie uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego wynosił 7 dni i zakończyć się powinien w dniu 11 kwietnia 2017 roku. W tej sytuacji okoliczność, że naprawa faktycznie zakończyła się w dniu 14 kwietnia 2017 roku, wobec czego zwrot pojazdu mógł nastąpić w pierwszym dniu roboczym po tym dniu, czyli dopiero w dniu 18 kwietnia 2017 roku, pozostaje bez znaczenia, albowiem powód nie wykazał, że opóźnienie w podejmowanych czynnościach związanych z likwidacją szkody było następstwem okoliczności, za które zakład naprawczy nie odpowiada, zwłaszcza, że sam technologiczny proces naprawy wynosił 1 dzień. Ubezpieczyciel sprawy szkody nie może ponosić odpowiedzialności za ten okres najmu, który został wydłużony z przyczyn leżących po stronie zakładu naprawczego, w tym zakresie zostaje bowiem zerwany związek przyczynowo – skutkowy między zdarzeniem, szkodą i w konsekwencji rozmiarem odpowiedzialności ubezpieczyciela. Sam bowiem fakt, że poszkodowani pozostawili pojazd w warsztacie i korzystali w tym czasie z pojazdu zastępczego nie stanowi dostatecznego uzasadnienia dla zasadności najmu w całym tym okresie.

Uwzględniając zatem całokształt powyższych rozważań w ocenie Sądu zasadne było uwzględnienie w wysokości należnego powodowi odszkodowania obejmującego koszty najmu pojazdu zastępczego w związku z uszkodzeniem pojazdu marki S. model O. o numerze rejestracyjnym (...) po zdarzeniu z dnia 15 listopada 2016 roku stawki w kwocie 170 złotych netto i okresu najmu trwającego 7 dni. Powyższe zaś oznacza, że pozwany zobowiązany był do wypłaty odszkodowania w kwocie 1 190 złotych (7 x 170 złotych netto), skoro zaś wypłacił już poprzednikowi prawnemu powoda kwotę 315 złotych, roszczenie powoda było uzasadnione w zakresie kwoty 875 złotych (1 190 złotych – 315 złotych).

Mając zatem na uwadze powyższe w punkcie pierwszym wyroku na podstawie art. 822 k.c. w zw. z art. 659 k.c. w zw. z art. 16 ust. 1 punkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 roku, poz. 2277) w zw. z art. 361 k.c. w zw. z art. 481 k.c. Sąd zasądził od pozwanego Towarzystwo (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. kwotę 875 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 04 września 2017 roku do dnia zapłaty.

Uznając zaś dalej idące żądanie pozwu za niezasadne, Sąd oddalił je w punkcie drugim wyroku na podstawie wymienionych wyżej regulacji w zw. z art. 6 k.c. stosowanych a contrario.

O kosztach procesu Sąd orzekł jak w punkcie trzecim wyroku zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów określoną w art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1¹ k.p.c.

W niniejszej sprawie powód wygrał sprawę w 33,70% (powód żądał bowiem kwoty 2 596,41 złotych, a za zasadne uznano zaś z jego żądania kwotę 875 złotych, co stanowiło 33,70% wartości jego żądania), a pozwany w 66,30% (w tej części powództwo oddalono).

Koszty poniesione przez powoda wyniosły kwotę 2 081,90 złotych (opłata sądowa od pozwu – 200 złotych, koszty zastępstwa procesowego – 900 złotych, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 złotych oraz wykorzystana zaliczka na poczet kosztów związanych z opiniami biegłego sądowego – 964,90 złotych).

Koszty poniesione przez pozwanego wyniosły kwotę 917 złotych (koszty zastępstwa procesowego – 900 złotych, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 złotych).

Powodowi zatem należy się zwrot kosztów procesu w kwocie 701,60 złotych (33,70% z kwoty 2 081,90 złotych), zaś pozwanemu – w kwocie 607,97 złotych (66,30% z kwoty 917 złotych).

Po skompensowaniu obu powyższych kwot pozwany winien zwrócić powodowi kwotę 93,63 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, którą Sąd zasądził na jego rzecz w punkcie trzecim wyroku wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie liczonymi za okres od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

(...)

(...)

SSR Justyna Supińska

Gdynia, dnia 23 października 2023 roku